

Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin malli Askolan kunnassa

Kunnanhallitus 27.08.2025 § 186
52/00.01.03/2025

Valmistelu/lisätiedot hyvinvointikoordinaattori Johanna Viuhko puh 040 710 9122 tai
etunimi.sukunimi@askola.fi

Kunnissa tehdään päätöksiä, joilla on monenlaisia vaikutuksia kuntalaisten elämään. Päätösten vaikutusten ennakoarvointi (EVA, evaus) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös voi vaikuttaa erilaisten ihmisryhmien elämään, kunnan talouteen tai elinvoimaan. Sen tavoitteena on arvioida vaikutuksia eri näkökulmista, tarjota päättäjille vaihtoehtoja, tukea tietoon perustuvaa, avointa päätöksentekoa ja jäsentää valmistelijan työtä. Arvointi nostaa esiin erityisesti kuntalaisiin kohdistuvat vaikutukset ja mahdollistaa moniäänisen keskustelun valmisteluvaiheessa.

Ennakoarvointi perustuu Kuntalakiin (410/2015) 22 § ja 37 §, jotka velvoittavat kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Hallintolakiin (434/2003) 31 §, jonka mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä selvittämisestä ennen päätöksentekoa. Lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 §, joka edellyttää päätösten vaikutusten arviointia ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen (artiklat 3 ja 12), jossa edellytetään lasten kuulemistä ja lasten edun huomioimista päätöksenteossa.

Ennakoarvointi on erityisen tärkeää, kun valmistellaan merkittäviä väestöön kohdistuvia suunnitelmia ja päätösesityksiä. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti vaikutuksia terveys- ja hyvinvointieroihin, lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin, yhdenvertaisuuteen sekä elinvoimaan. Se tulee kohdistaa erityisesti päätöksiin, joilla on laajoja tai pitkäaikaisia vaikutuksia asukkaisiin, yhdenvertaisuuteen, talouteen tai ympäristöön. Toimintamalli tukee luottamushenkilöitä päätösten kokonaisvaltaisessa hahmottamisessa ja on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta, jota Terveyden ja hyvinvoinnin laitos arvioi esimerkiksi TEAviisarin avulla. Rakenteellinen malli voi lisäksi parantaa kunnan HYTE-kerrointa ja sitä kautta valtionosuutta.

Päätöksen ennakoarvioinnin tarpeesta tehdään valmistelun alussa ja sen tekee toimielimen esittelijä. Esittelijä määrittelee myös arvioinnin laajuuden. Askolan mallin mukaisesti arvio voi olla suppea tai laaja ennakoarvointi. Laaja evaus tehdään silloin, kun asialla on merkittäviä vaikutuksia useisiin näkökulmiin. Arvointi on osa koko päätöksenteon valmisteluprosessia. Erityisesti laajoissa arvioinneissa sidosryhmien osallistaminen on keskeistä. Se mahdollistaa kuntalaisten äänen kuulumisen ja varmistaa, että päätöksenteko perustuu monipuoliseen tietoon.

Esittelijä Kunnanjohtaja Annu Räsänen

Päätösehdotus Kunnanhallitus hyväksyy liitteen mukaisen päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin mallin.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että hyvinvointikoordinaattori Johanna Viuhko oli asiantuntijana tämän pykälän käsittelyn ajan klo 17.07-17.26.

Täytäntöönpano

palvelualueet